

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 20 септември 2023 г.
(OR. en)

13232/23

COMPET 899
IND 483
MI 765
BETREG 25
DIGIT 188
ECOFIN 903
EDUC 361
EMPL 447
FIN 939
FISC 201
MAP 49

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 13 септември 2023 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2023) 535 final

Относно: СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН
КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ Пакет от мерки за
подпомагане на МСП

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2023) 535 final.

Приложение: COM(2023) 535 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Страсбург, 12.9.2023 г.
COM(2023) 535 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Пакет от мерки за подпомагане на МСП

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Пакет от мерки за подпомагане на МСП

1 Голямото значение на малкия бизнес

Малките и средните предприятия (МСП) заемат централно място в икономическата и социалната тъкан на Европа. Европейските МСП, които наброяват 24 милиона, съставляват 99 % от всички предприятия в ЕС, осигуряват две трети от работните места в частния сектор в Съюза¹ и са тясно интегрирани с местните общности, особено в селските райони². На МСП дължим повече от половината от добавената стойност в нефинансовия бизнес сектор на Съюза, те са и плодотворната почва на Европа за иновации³, разнообразие и равенство⁴. МСП са от съществено значение за екологичния и цифровия преход на Европа⁵ и за нейния дългосрочен просперитет.

МСП присъстват трайно в политиката на Комисията и в още по-голяма степен след приемането на стратегията за МСП от 2020 г.⁶ В рамките на текущата многогодишна финансова рамка (2021—2027 г.) и NextGenerationEU⁷ Комисията очаква на МСП да бъдат предоставени повече от 200 млрд. евро по различните ѝ програми за финансиране. Във време на поредица от кризи устойчивото възстановяване и издръжливост на МСП са ключов приоритет. Механизмът за възстановяване и устойчивост (МВУ)⁸ предоставя до 45 млрд. евро безпрецедентна подкрепа за МСП⁹ в допълнение към общо 65-те млрд. евро по линия на фондовете на политиката на сближаване¹⁰. МСП бяха и основните бенефициери на Европейския инструмент за временна подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE), разработен за защита на работните места и доходите, засегнати от коронавирусната пандемия. Освен това интересите на МСП са в центъра на

¹ Преглед на резултатите на МСП, 2023 г., https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en.

² Експресно проучване „Евробарометър“ № 486: МСП, стартиращи предприятия, разрастващи се предприятия и предприемачество, септември 2020 г., <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>.

³ Productivity in SMEs and large firms, OECD, 2021 (Производителност в МСП и големи фирми, Издание на ОИСР, 2021 г.) <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/54337c24-en/index.html?itemId=/content/component/54337c24-en>.

⁴ Експресно проучване „Евробарометър“ № 486: МСП, стартиращи предприятия, разрастващи се предприятия и предприемачество, септември 2020 г., <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>.

⁵ Около 89 % от МСП вече предприемат действия, за да бъдат по-ефективни по отношение на използването на ресурсите, Експресно проучване „Евробарометър“ № 498: МСП, ефективност на използването на ресурсите и „зелени“ пазари, март 2022 г., <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2287>.

⁶ COM (2020) 103 final.

⁷ COM (2021) 250 final.

⁸ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/smart.html.

⁹ Набор от показатели за МВУ, методология за маркиране по стълбове, „Подкрепа за МСП“ като основна или вторична област на политиката.

¹⁰ Тук се включват 43 млрд. евро по многогодишната финансова рамка за 2021—2027 г. и общо 22 млрд. евро по линия на инвестиционните инициативи в отговор на коронавируса в рамките на политиката на сближаване и REACT-EU.

временната рамка на Комисията за държавна помощ¹¹, която позволява на държавите членки да предоставят необходимата подкрепа на нуждаещите се предприятия, като същевременно гарантират равно третиране и ограничават ненужното нарушаване на конкуренцията, което би подкопало единния пазар.

Редица действия помогнаха на европейските МСП да се възползват от новите пазарни възможности, предлагани от екологичния и цифровия преход и от междусекторното и трансграничното сътрудничество. Като се започне от създаването на 150 центъра за цифрови иновации из цялата територия на континента и се стигне до изграждането на мрежа от консултанти по въпросите на устойчивостта за МСП¹²; от старта на програмата за пътища за преход за промишлените екосистеми в Европа¹³ до реформирането на структурата на пазара на електроенергия¹⁴; от подпомагането на достъпа на МСП до данни при справедливи условия¹⁵ до мобилизирането на рисков капитал за новосъздадени предприятия и МСП в стратегически области като космическото пространство¹⁶; и от засилването на интернационализацията¹⁷ и търговията¹⁸ и увеличаването на възможностите за бизнес чрез Global Gateway¹⁹ до защитата на активите на интелектуалната собственост²⁰: нуждите на МСП са неизменен приоритет в дейността на Комисията.

Въпреки това МСП се сблъскват със значителна несигурност, ограничени доставки, недостиг на работна ръка и невинаги лоялна конкуренция. Нестабилността и непредсказуемостта на настоящия икономически контекст затрудняват дейността на МСП. През някои периоди на 2021 г. и 2022 г. те срещаха трудности при наемането на нови служители, за да отговорят на силното увеличение на търсенето. Освен това трябваше да се справят с по-високи разходи за енергия вследствие на руската агресивна война срещу Украйна, а бързо нарастващите цени на

¹¹ Временната рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на COVID-19; временната рамка на Комисията за мерки за държавна помощ при кризи в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна; изменените общи правила за групово освобождаване (Регламент (ЕС) 2023/1315 на Комисията; предложеното преразглеждане на Регламента относно помощта *de minimis*, https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2022-de-minimis_bg.

¹² В рамките на мрежата „Enterprise Europe“.

¹³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/transition-pathways_bg.

¹⁴ COM (2023) 148 final. Предложението ще позволи на държавите членки да прилагат ценови контрол по отношение на МСП и потребителите по време на енергийни кризи.

¹⁵ COM (2022) 68 final.

¹⁶ Инвестиционният механизъм по CASSINI предоставя близо 700 милиона евро във фондове за рисков капитал, инвестиращи в космическия сектор, като така мобилизира най-малко 1,5 млрд. евро общ рисков капитал за новосъздадени предприятия и МСП.

¹⁷ МСП също така имат достъп до финансиране в размер на 1 милиард евро по линия на програмата за единния пазар, предназначено за подпомагане на укрепването на конкурентоспособността на МСП и тяхната интернационализация, като подкрепата се насочва към МСП чрез посредници за МСП, например чрез мрежата „Enterprise Europe“ и евроклъстерите, подпомагани от Европейската платформа за клъстерно сътрудничество.

¹⁸ Всички нови търговски споразумения на ЕС включват специални глави относно МСП, които съдържат разпоредби, целящи да помогнат на МСП да развият стопанската си дейност съвместно с чуждестранни пазари и на тези пазари. Специален механизъм за подаване на сигнали (<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/single-entry-point-0>) дава възможност на МСП да докладват за пречки при достъпа до чуждестранни пазари.

¹⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_en.

²⁰ COM (2020) 760. Планът за действие помага на предприятията, особено на МСП, да извлекат максималното от своите изобретения и разработки.

суровините същевременно оказваха още по-голям натиск върху малките предприятия. Повишаването на лихвените проценти направи и достъпа на МСП до финансиране по-труден.

Тези неблагоприятни фактори вероятно ще се запазят. От първостепенно значение е ЕС и държавите членки да продължат неизменно да подкрепят МСП, да им помагат да консолидират възстановяването си и да използват пълния си потенциал, така че всички те — от кварталния магазин и семейния хотел до технологичните стартиращи предприятия — да могат да продължат да допринасят за дългосрочния просперитет на Европа.

С настоящия пакет от мерки за подпомагане на МСП Комисията си поставя за цел да предостави краткосрочно подпомагане, да стимулира дългосрочната конкурентоспособност и устойчивост на МСП и да насърчи справедлива и благоприятна за МСП бизнес среда. Той включва:

- предложение за **Регламент за борба със забавата на плащанията по търговски сделки,**
- предложение за **Директива относно опростяването на данъчното облагане на МСП,**
- набор от **мерки** за улесняване на МСП, подобряване на достъпа до финансиране и квалифицирана работна ръка, както и за подпомагане на МСП през целия им стопански жизнен цикъл.

Съобщението е придружено от първия доклад за изпълнението на **единната цифрова платформа** и първия предварителен преглед на Регламента относно отношенията между платформите и предприятията („**Регламент P2B**“)²¹.

2 Предизвикателства: МСП и устойчивото им възстановяване

МСП все още не са се върнали на нивата си отпреди пандемията. Коригирана спрямо инфлацията, добавената стойност на МСП за 2023 г. се очаква да остане с 3,6 % под равнището си от 2019 г. (за сравнение — 1,8 % за големите предприятия), а заетостта в МСП едва сега се възстановява, при това с трудности, на равнищата отпреди кризата²². В реално изражение през 2022 г. МСП в 12 от 14-те промишлени екосистеми²³ отбелязаха спад на добавената стойност, като за 2023 г. се прогнозира спад на добавената стойност на МСП във всички екосистеми.

Фигура 1: Основни предизвикателства за МСП. Източник: Експресно проучване на Евробарометър № 486

²¹ В Регламент (ЕС) 2019/1150 („Регламент P2B“) се определят правила за създаване на справедлива, прозрачна и предвидима бизнес среда, по-специално за по-малките предприятия и търговците на онлайн платформи.

²² Преглед на резултатите на МСП, 2023 г., https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en.

²³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/transition-pathways_bg.

Административната тежест и нормативните пречки са сред най-големите проблеми за 55 % от МСП²⁴. Предвидимата регулаторна среда, доброто управление и ефективната институционална рамка допринасят за повишаване на конкурентоспособността, постигане на справедливост и предоставяне на помощ.

Забавата на плащания, с която се сблъскват МСП, ограничава конкурентоспособността, увеличава несигурността, а при обществените поръчки е демотивиращ фактор за участието на МСП. Във всяко засегнато дружество те увеличават нуждите от оборотен капитал и разходите за финансиране, увеличават разходите поради времето, прекарано в издирване на длъжниците, и намаляват капацитета за инвестиции.

Достъпът до финансиране изисква повече усилия от страна на малките предприятия, отколкото от големите. Нарасналата несигурност и по-високите разходи за финансиране намаляват способността на МСП да инвестират. В края на 2022 г. МСП очакваха скорошно влошаване на наличността на всякакви видове финансиране²⁵.

Наличието на квалифициран персонал или опитни ръководители напоследък се определя като най-значимия проблем от 27 % от МСП в ЕС²⁶, а 70 % от МСП съобщават за увеличаване на разходите за труд²⁷. Резултатите от проучването на „Евробарометър“ относно уменията²⁸, представени успоредно с настоящото съобщение, показват, че недостигът на умения възпрепятства стопанската дейност на 63 % от МСП и също така спъва усилията им за цифровизация (за 45 % от МСП) и екологизиране (за 39 % от МСП).

²⁴ Експресно проучване „Евробарометър“ № 486: МСП, стартиращи предприятия, разрастващи се предприятия и предприемачество, септември 2020 г., <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>.

²⁵ Проучване на достъпа до финансиране на предприятията, SAFE, декември 2022 г., https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/data-and-surveys-safe_bg.

²⁶ Пак там.

²⁷ Пак там.

²⁸ Експресно проучване на Евробарометър № 529 относно Европейската година на уменията: Недостиг на умения и стратегии за набиране и задържане на персонал в малките и средните предприятия (публикувано през септември 2023 г.).

Тези предизвикателства ще бъдат в центъра на действията, представени в настоящия пакет от мерки за подпомагане на МСП и описани по-долу.

3 Помощ за МСП: Подпомагане на МСП да извършват стопанска дейност в изпълнени с предизвикателства времена

3.1 Улеснения за МСП

3.1.1 Опростяване на данъците

Предприятията, особено тези с трансгранични дейности, се сблъскват с голяма степен на сложност и високи разходи за привеждане в съответствие, тъй като когато извършват стопанска дейност в повече от една държава членка, трябва да спазват различни системи за корпоративно данъчно облагане. Поради това като част от настоящия пакет за подпомагане на МСП Комисията предлага значително опростяване в областта на прякото данъчно облагане на МСП, които имат облагаемо присъствие в друга държава членка поради наличието на място на стопанска дейност там. На тези МСП ще бъде разрешено да изчисляват данъчната основа на местата си на стопанска дейност в други държави членки в съответствие с правилата на своята държава членка на произход, в която те поддържат главното си управление и с които са запознати в най-голяма степен. Предвижданите правила ще бъдат от особена полза за МСП, които са на ранен етап от международното си разширяване. В оценката на въздействието, придружаваща предложението, се посочва, че чрез него разходите на МСП за спазване на данъчното законодателство биха могли да бъдат намалени с 32 %, което ще доведе до общи икономии в размер до 3,4 млрд. евро годишно.

Освен това, за да се облекчи тежестта, която трябва да поемат малките предприятия с трансгранични дейности, за да се справят с ДДС в целия ЕС, от 1 януари 2025 г. ще започнат да се прилагат нови правила за ДДС²⁹. Отговарящите на условията малки предприятия ще имат възможност да освобождават от ДДС доставките си на стоки и услуги от която и да е държава — членки на ЕС, както и от своята държава членка на установяване.

Комисията:

- **Действие 1:** ще предложи директива за опростяване на данъчното облагане, с която за МСП да се създаде система за данъчно облагане по главни управления.

3.1.2 По-добро регулиране за МСП

Комисията е трайно ангажирана да осигури благоприятна за бизнеса регулаторна среда, която помага на МСП да бъдат продуктивни, конкурентоспособни и устойчиви. През 2021 г. Комисията подсили допълнително теста за МСП — инструмент, който анализира въздействието на законодателните предложения върху МСП — с цел да подобри анализа му и да докладва по-добре за констатираните въздействия³⁰. Понастоящем тестът за МСП трябва да се извършва и докладва по-систематично във

²⁹ Директива (ЕС) 2020/285 на Съвета.

³⁰ COM (2021) 219 final и https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en.

всички доклади за оценка на въздействието, когато това е пропорционално на значението на дадена инициатива за МСП. По-нататъшното подобряване на прилагането на теста за МСП обаче е както осъществимо, така и необходимо: затова Комисията ще предприеме действия в продължение на препоръките, които платформата „Готови за бъдещето“³¹ ще представи по-късно през 2023 г. относно прилагането на теста за МСП, за да гарантира още по-детайлни и последователни оценки на въздействието на своите законодателни предложения върху МСП³².

80 % от всички законодателни инициативи на ЕС са от значение за МСП, показва филтърът за МСП³³ — инструмент, използван в ранните етапи на изготвянето на политиките и съставляващ основна част от теста за МСП. От януари 2022 г. този инструмент фокусира вниманието върху интересите на МСП в тясно сътрудничество с представителите на МСП³⁴. Това начинание беше допълнително подсилено след март 2023 г. от новата проверка на конкурентоспособността, чрез която във всички оценки на въздействието се докладва интегрирано относно отражението върху конкурентоспособността на предприятията, включително тази на МСП. Комитетът за регулаторен контрол, независимият надзорен орган на Комисията, който осигурява контрол на качеството на проектооценките — на въздействието и аналитични, беше разширен с двама допълнителни членове, а мандатът му беше подсилен, за да може да се концентрира в по-голяма степен върху конкурентоспособността. От Комитета сега се изисква в допълнение към прилагането на принципа на отмяна на предишни тежести при въвеждане на нови и включването на прогнози като измерение в оценките на въздействието и аналитичните оценки на Комисията да обръща специално внимание на отражението върху конкурентоспособността. По този начин той ще оцени качеството на оценките на разходите и ще даде отговор дали докладите проучват в достатъчна степен потенциала за опростяване на законодателството и за намаляване на ненужната тежест за предприятията и гражданите. На следващата си годишна среща с надзорните органи Комитетът ще задълбочи дискусиите по темата за въздействието върху конкурентоспособността и МСП и ще обмени най-добри практики с други надзорни органи от ЕС³⁵.

Комисията ще назначи специален представител на ЕС за МСП, който ще докладва пряко на председателя на ЕК, но също на комисаря, отговарящ за вътрешния пазар, относно всички дейности, свързани с МСП и провеждани съвместно с генерална дирекция „Вътрешен пазар, промишленост, предприемачество и МСП“ (ГД GROW), която ще го подпомага в дейността му. В допълнение към по-широката застъпническа дейност и координацията в рамките на Комисията, с Мрежата на представителите на МСП и във външен план и като продължение на горепредставените промени

³¹ Платформата „Готови за бъдещето“ е експертна група на високо равнище, която подпомага Комисията в усилията ѝ да се опрости законодателството на ЕС и да се намалят произтичащите от него ненужни разходи, https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_bg.

³² В съответствие също така с предложенията на Конференцията за бъдещето на Европа през 2022 г. за повишаване на конкурентоспособността на МСП и подсилване на теста за МСП (предложения 12, 17 и 35).

³³ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/53934>.

³⁴ Група от експерти на високо равнище от държавите членки, които консултират Комисията по всички аспекти на политиката за МСП, https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-envoys-network_bg.

³⁵ Сред тях са и членове на RegWatchEurope, обединяваща надзорни органи на Нидерландия, Финландия, Швеция, Германия, Дания, Норвегия, Чешката република, Обединеното кралство.

представителят на ЕС за МСП вече ще може да участва в изслушвания на Комитета за регулаторен контрол с генералните дирекции относно инициативи, които имат голямо въздействие върху МСП. В този контекст и без да се засяга функционирането и независимостта на Комитета, представителят на ЕС за МСП ще може да повдига въпроси и да предупреждава Комитета за значителни неблагоприятни въздействия върху МСП, за потенциални допълнителни мерки за смекчаването им, за надеждността на анализите на разходите и ползите и на конкурентоспособността и на провежданите консултации. Освен това представителят на ЕС за МСП въз основа на данните от филтъра за МСП ще предоставя на Комисията списък на инициативите, които имат най-голямо въздействие върху МСП и по отношение на които Комисията ще извършва пълния тест за МСП.

Въпреки че системата постига целите си като цяло³⁶, Комисията се стреми да намали още повече тежестите, произтичащи от законодателството на ЕС. В рамките на Програмата за пригодност и резултатност на регулаторната рамка (REFIT) във всички оценки и преразглеждания на законодателството систематично се търси потенциал за намаляване на тежестта. Принос за този процес има и платформата „Готови за бъдещето“. За всички важни предложения чрез всеобхватни оценки на въздействието се гарантира, че ползите надхвърлят разходите. Със своя **подход на отмяна на предишни тежести при въвеждане на нови Комисията въведе от януари 2022 г. „спирачка на разходите“, като целта е да се гарантира, че административните разходи в дадена област на политиката се компенсират от ползите и че разходите за приспособяване се компенсират във възможно най-голяма степен. Първата година на пълно прилагане на подхода доведе до значително намаляване на административните разходи, като предложенията ще осигурят 7,3 млрд. евро нетни икономии³⁷. Комисията е изцяло ангажирана с реализирането на потенциала на този инструмент през следващите години.**

С оглед на постигането на по-благоприятна за иновациите и ориентирана към бъдещето регулаторна рамка³⁸ Комисията насърчава използването на регулаторни лаборатории³⁹ в редица иновативни области, като например изкуствения интелект⁴⁰ и виртуалните светове⁴¹. Тези инструменти следва да се прилагат по-широко, за да могат предприятията в ЕС и по-специално МСП и стартиращите предприятия да експериментират с нови технологии, практики, услуги, приложения и бизнес модели в контролирана реална среда, особено в случаите, когато правната несигурност в определени области или регулаторните празноти и пречки спъват тяхното развитие.

С цел интересите на МСП да се отчитат по-добре при изготвянето на нови законодателни предложения Комисията системно ще разглежда някои видове

³⁶ В Перспективите за регулаторната политика на ОИСР за 2021 г. системата на Европейската комисия за по-добро регулиране е класирана като най-напреднала по отношение на консултациите със заинтересованите страни и оценките и на трето място по отношение на оценките на въздействието.

³⁷ Годишно изследване относно тежестта за 2022 г. — Усилията на Европейския съюз за опростяване на законодателството, септември 2023 г.

³⁸ 2020/C 447/01.

³⁹ SWD (2023) 277 final.

⁴⁰ COM (2021) 206 final.

⁴¹ COM (2023) 442 final.

благоприятни за МСП разпоредби. Те включват, когато е целесъобразно и обосновано, следните:

- (1) възможност за разрешаване на по-дълги преходни периоди за МСП, за да се гарантира предвидимост и да се улесни спазването от тяхна страна;
- (2) изисквания за специфични насоки за МСП от страна на Комисията и/или държавите членки по отношение на прилагането на предложеното законодателство (напр. резюме на законодателството, материали за онлайн обучение), когато е необходимо;
- (3) изискване Комисията да обръща специално внимание на въздействието върху МСП на делегираните актове и актовете за изпълнение, в които често се определя равнището на разходите от страна на МСП, и да насърчава обратната информация от заинтересованите страни чрез портала „Споделете мнението си: Помогнете за опростяването!“⁴²; или
- (4) клауза за преразглеждане или клауза за изтичане на срока на действие във вторичното законодателство, като графикът се съобрази с процеса на последваща оценка, с цел да се сведат до минимум изискванията за отчетност и останалите изисквания за съответствие и да се гарантира съдържателна преценка дали законодателството продължава да бъде целесъобразно и дали разпоредбите му функционират добре за МСП.

Комисията ще продължи да усъвършенства своите процеси за по-добро регулиране, включително видимостта на своите дейности за по-добро законотворчество във връзка с МСП и конкурентоспособността, за да гарантира, че законодателството и политиките на ЕС са по-добре пригодени към МСП. Всички действия, представени в настоящото съобщение, ще позволят на Комисията да повиши качеството на своята оценка на въздействието на законодателните предложения върху МСП и прилагането на принципа „Мисли първо за малките!“⁴³ във всички политики на ЕС.

Комисията не действа изолирано — ангажиментът на съзаконодателите, на националните и регионалните органи, в рамките на техните правомощия, също е важен. Предлаганите действия ще позволят измерението на МСП да бъде включено в междуинституционалния законодателен процес, тъй като съзаконодателите имат общата отговорност да гарантират чрез задълбочена оценка на въздействието високото качество на законодателството на ЕС. Освен това държавите членки играят ключова роля, за да се гарантира, че националното законодателство, включително мерките за транспониране на правото на ЕС, подкрепят принципа „Мисли първо за малките!“ и че административната тежест за МСП е намалена.

И накрая, изпълнителните агенции на ЕС, децентрализираните агенции и други органи⁴⁴ следва да реализират благоприятното за МСП прилагане на политиките на ЕС,

⁴² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say-simplify_en

⁴³ Принципът „Мисли първо за малките“ беше дефиниран в Законодателния акт за малкия бизнес в Европа (SBA) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52008DC0394> и доразвит в прегледа на SBA <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex%3A52011DC0078>.

⁴⁴ Други органи, чиято дейност е от значение за МСП, като например Европейския институт за иновации и технологии.

по-специално чрез информационни бюра за МСП, звена за контакт за МСП, подходящи за МСП насоки или лесни за използване от МСП онлайн инструменти⁴⁵.

Комисията:

- **Действие 2:** системно ще разглежда специфични благоприятни за МСП разпоредби в новите законодателни предложения, когато това е целесъобразно, обосновано и в съответствие с целите на политиката на Съюза.
- **Действие 3:** ще определи пратеник на ЕС за МСП, който да предоставя насоки и съвети на Комисията по въпроси, свързани с МСП, и да защитава интересите на МСП във външен план. Представителят ще докладва пряко на председателя на ЕК, но също на комисаря, отговарящ за вътрешния пазар, относно всички дейности, свързани с МСП и провеждани съвместно с ГД GROW, която ще го подпомага в дейността му.
- **Действие 4:** ще гарантира, че представителят на ЕС за МСП участва в изслушванията на Комитета за регулаторен контрол с генералните дирекции относно инициативи, които имат голямо въздействие върху МСП.
- **Действие 5:** ще насърчава съвместно с Европейския парламент и Съвета извършването на оценка на място на въздействието върху МСП и конкурентоспособността на предложените съществени изменения на предложенията на Комисията по време на съзакондателния процес.
- **Действие 6:** ще взаимодейства с изпълнителните и децентрализираните агенции за установяване и насърчаване на добри практики за подкрепа на МСП с цел улесняване на МСП при използването на услугите на агенциите.
- **Действие 7:** ще работи с държавите членки за насърчаване чрез регулаторни лаборатории на експериментирането и иновациите сред стартиращите предприятия.

3.1.3 Използване на цифрови технологии за намаляване на тежестта и повишаване на устойчивостта

Засилената цифровизация може значително да намали тежестта и разходите на МСП. Единната цифрова платформа (ЕЦП)⁴⁶ е единно гише за надеждна административна и регулаторна информация, онлайн процедури и помощ на всички равнища на публичната администрация. Тя помага на МСП да се възползват по-добре от възможностите, предлагани от единния пазар, и намалява в голяма степен административната тежест чрез онлайн процедури в ключови области. Първият доклад за изпълнението на ЕЦП, представен като част от пакета за подпомагане на МСП, показва, че ЕЦП е дала възможност на МСП за достъп до висококачествена информация относно правилата и процедурите, приложими в рамките на единния пазар, което е от особена полза за малките предприятия с ограничен административен капацитет.

⁴⁵ Добрите практики включват инструмента за оценка на цифровия риск, разработен от Европейската агенция за безопасност и здраве при работа, инструмента за оценка на зрелостта на МСП по отношение на киберсигурността на Агенцията на ЕС за киберсигурност или портала за предприемачите на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост.

⁴⁶ COM (2018)1724. Достъпен чрез уеб портала „Вашата Европа“: <https://europa.eu/youreurope/>.

Както е посочено в доклада, Комисията работи с държавите членки за създаването на онлайн процедури и въвеждането на техническата система на принципа на **еднократност (ТСПЕ)**, която се очаква да започне да функционира пълноценно до декември 2023 г. Това ще даде възможност за трансграничен обмен на ключови документи между публичните органи, като ще се премахне необходимостта МСП да подават повторно документи в различни държави членки. По този начин ще се намалят разходите за свободно движение в рамките на единния пазар, административните търкания и пречките, като същевременно за предприятията няма да възникнат допълнителни задължения.

Пример за това са затрудненията, които много МСП срещат с **преносим документ A1** (с помощта на който се определя кое законодателство в областта на социалната сигурност обхваща титуляря). От края на тази година ТСПЕ ще улеснява повтарящите се искания за документ A1 и за получаване на резултатите по електронен път. В допълнение в неотдавнашното съобщение на Комисията относно цифровизацията в координацията на системите за социална сигурност се представят допълнителни мерки за улесняване на взаимодействието между мобилните граждани и предприятията, извършващи дейност в чужбина, по-специално МСП, с националните органи в областта на социалната сигурност, например пилотния проект **„Европейски паспорт за социална сигурност“ (ESSPASS)** във връзка с преносим документ A1⁴⁷. Аналогично в контекста на инициативата за облекчаване на отчитането и за повече опростяване (вж. точка 3.1.4 по-долу) **създаването на електронен формат (електронна декларация) за декларацията за командироване на работници значително ще намали за работодателите административната тежест и разходите за привеждане в съответствие с нормативните изисквания** чрез възможността да използват рационализирана декларация в единен формат на собствения си език във всички участващи държави членки.

Неотдавнашното предложение за още по-разширено използване на цифрови инструменти и процеси в дружественото право на ЕС е важна стъпка напред в цифровизацията му и помага на МСП да работят в ЕС⁴⁸. То значително ще намали административната тежест за дружествата — по оценки с 437 милиона евро годишно, благодарение на удостоверението за европейско дружество и прилагането на принципа на еднократност, когато дружествата създават дъщерни дружества и клонове в други държави членки⁴⁹. Предимство за дружествата е и това, че информацията за тях е видима на единния пазар чрез Системата за взаимно свързване на бизнес регистрите (BRIS)⁵⁰. Освен това МСП, засегнати от нарушения на правото на ЕС, могат да разчитат на SOLVIT⁵¹ за разрешаване на спорове и за постигане на извънсъдебно уреждане.

Засилването на цифровизацията на МСП е от съществено значение за тяхната конкурентоспособност, устойчивост и способност за иновации. Програмата за

⁴⁷ COM (2023) 501 final.

⁴⁸ COM (2023) 177 final.

⁴⁹ Вж. съответната оценка на въздействието, SWD (2023) 178 final.

⁵⁰ BRIS свързва всички национални регистри и осигурява публичен достъп до информация за близо 20 милиона дружества и клонове.

⁵¹ https://ec.europa.eu/solvit/what-is-solvit/index_en.htm; през март 2023 г. Комисията предложи референтен показател за SOLVIT — разрешаване на поне 90 % от случаите във всяка държава членка в срок от 12 месеца.

политиката на цифровото десетилетие⁵² има за цел до 2030 г. над 90 % от МСП да достигнат поне базово равнище на цифров интензитет. Основният инструмент в подкрепа на тази цел са европейските центрове за цифрови иновации, съфинансирани от програмата „Цифрова Европа“. Те подпомагат дружествата, по-специално МСП, в процеса им на цифровизация. Чрез оценката на цифровата зрялост на МСП (оценка на цифровата зрялост) европейските центрове за цифрови иновации предоставят целенасочена подкрепа, която се простира от технически познания и изпитване („тествай, преди да инвестираш“) до иновационни услуги като финансови консултации, обучение и развитие на умения. Понастоящем има 151 европейски центъра за цифрови иновации в 30 европейски държави. До края на 2025 г. те следва да са помогнали на близо 100 000 предприятия и субекти от публичния сектор в Европа. Секторните съоръжения за изпитване и експериментирание помагат на разработчиците на ИИ да предлагат по-ефективно на пазара надежден ИИ, като улесняват навлизането му сред малките предприятия в Европа⁵³.

Комисията:

- **Действие 8:** ще въведе в действие до края на 2023 г. техническата система на принципа на еднократност в сътрудничество с държавите членки и ще разшири обхвата на единния цифров портал, така че да обхване нови процедури, като се вземат предвид нуждите на МСП.

3.1.4 Опростяване на процедурите и изискванията за отчетност

В контекста на подобряването на дългосрочната конкурентоспособност на предприятията⁵⁴ Комисията настоява за рационализиране на изискванията за отчитане, произтичащи от законодателството на ЕС, с цел намаляване на тази тежест с 25 %, без да се подкопават съответните цели на политиката. Тази амбиция е валидна за намаляването на регулаторната тежест за предприятията от всякакъв мащаб, но е от особено значение за МСП. Изискванията за отчитане са важни за добрия мониторинг и правилното прилагане на законодателството, но за много дружества, особено МСП, те могат да бъдат обременяващи, да генерират разходи и да се отразяват на способността им за растеж. Натрупването им с течение на времето може да доведе до излишни, дублиращи се или остарели задължения, до неефективна честота и срокове или до неуместни методи за събиране⁵⁵. В такива случаи рационализирането на задълженията за отчитане или вземането предвид на нуждите на конкретни групи предприятия, като например МСП, може да бъде възможност за облекчаване на тежестта за предприятията.

⁵² Решение (ЕС) 2022/2481 за създаване на политическа програма „Цифрово десетилетие“ до 2030 г.

⁵³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/testing-and-experimentation-facilities>.

⁵⁴ COM (2023) 168 final.

⁵⁵ Ако изискванията за отчитане са добре разработени, разходите за тях до голяма степен се компенсират от ползите, които те носят, например чрез мониторинг на замърсяването на въздуха или надзор на финансовия сектор и поддържане на финансовата стабилност. Такива изисквания са включени не само в първичното законодателство, но и в актовете за изпълнение и делегираните актове, и дори в оперативните договорености.

Първите важни законодателни актове, които рационализират задълженията за отчитане, бяха предложени от Комисията още през март 2023 г.⁵⁶, а още допълнителни мерки ще бъдат представени заедно с работната програма на Комисията. Една доброволна, проста и стандартизирана методика за отчитане по въпроси от екологичен, социален и управленски характер ще намали тежестта и ще улесни достъпа на МСП до финансиране за устойчиво развитие (за повече подробности вж. 3.2.4 по-долу). Освен това предложението на Комисията за отлагане на крайния срок за приемане на секторните европейските стандарти за отчитане във връзка с устойчивостта⁵⁷ ще бъде в полза на дружествата в обхвата на Директивата относно отчитането на предприятия във връзка с устойчивостта (ДОПУ), включително МСП, чиито ценни книжа са допуснати до търговия на регулиран пазар. Това ще им позволи да се съсредоточат върху прилагането на първия набор от стандарти. Корекциите на праговете, определящи МСП съгласно Директивата за счетоводството, ще намалят броя на дружествата, които понастоящем попадат в приложното поле на изискванията за отчитане във връзка с устойчивостта съгласно Директивата относно отчитането на предприятия във връзка с устойчивостта (ДОПУ) и съгласно Регламента за таксономията⁵⁸.

В допълнение в рамките на мониторинга и отчитането на емисиите на парникови газове намаляването на честотата, с която операторите от енергийния сектор, енергоемките отрасли и въздухоплаването трябва да отчитат подобренията в своите методики, ще облекчи тежестта за дружествата, без да се отразява на ефективността на мониторинга. Освен това опростените задължения за отчитане в законодателството на ЕС относно алтернативното разрешаване на потребителски спорове ще консолидират и намалят честотата на изискванията за отчитане, без това да засяга прозрачността или качеството на данните.

През следващите седмици Комисията ще представи по-изчерпателно мерки за рационализиране на задълженията за отчитане, които вече са приети или предстои да бъдат приети по отношение на всички предприятия. Комисията възнамерява да превърне това в отличителна черта на работната си програма за 2024 г.,

⁵⁶ Преглед на рамката на ЕС за управление на банкови кризи и застраховане на депозитите; Технически стандарти за изпълнение относно отчитането и оповестяването на информация от страна на застрахователните и презастрахователните предприятия; Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 223/2009 относно европейската статистика; Преглед на икономическото управление — опростяване на отчитането; Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно детергентите и повърхностноактивните вещества; Митнически кодекс на Съюза; Обща фармацевтична правна рамка; няколко инициативи в сферата на транспорта, които са на етап подготовка или вече са предложени, например Директивата относно комбинирания транспорт, хармонизирана правна рамка за управление на капацитета и движението на железопътния транспорт и премахването на коридорите за железопътен товарен превоз като част от пакета за екологизиране на товарния транспорт, преразглеждания на теглата и размерите (вж. пакета за екологизиране на товарния транспорт), както и директивите относно държавния пристанищен контрол и др.

⁵⁷ Първият набор от европейски стандарти за отчитане във връзка с устойчивостта (COM (2023) 5303 final) значително намали тежестта на отчитането в сравнение с техническото становище, получено от EFRAG. Комисията разшири приложението на принципа за отчитане само на съществена информация, въведе редица поетапни процедури и направи някои изисквания за оповестяване незадължителни.

⁵⁸ Член 8 от Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за установяване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198, 22.6.2020 г., стр. 13).

която ще бъде придружена от пакет от предложения и планирани оценки. **До края на 2023 г. всичко това ще бъде систематизирано** за следващите цикли чрез:

- въвеждане сред всички служби на Комисията на стандартизирани средства за картографиране на изискванията за отчитане в съществуващото законодателство или съществуващата административна уредба и в нови предложения;
- определяне на приоритетни области в сътрудничество с представителен набор от дружества, секторни сдружения и национални органи (които често служат като интерфейс за отчитането);
- изготвяне на целеви планове за рационализация от всяка служба на Комисията за 2024 г. и след това.

Мнението, споделено от МСП и други заинтересовани страни, играе важна роля за гарантиране на успеха на цялостното начинание за намаляване на тежестта. Порталът „Споделете мнението си: Помогнете за опростяването!“ предоставя възможност да се събират отзиви за задълженията за представяне на отчети. Експертите от платформата „Готови за бъдещето“ също бяха приканени да се обърне специално внимание на задълженията за представяне на отчети и групата да посвети едно или повече становища на този въпрос в годишната си работна програма за 2024 г.

Комисията:

- **Действие 9:** ще представи през октомври 2023 г. следващия набор от предложения за рационализиране на изискванията за отчитане успоредно с работната програма, включително посочените по-горе мерки, като част от систематичен и повтарящ се цикъл за постигане на целта за намаляване на отчитането с 25 %.

3.2 Подобряване на ликвидността и на достъпа до финансиране

3.2.1 Справяне със забавата на плащания

Забавата при плащането на фактури засяга дружества от всички сектори и във всички държави — членки на ЕС. Въздействието му върху МСП е особено негативно, тъй като те разчитат на редовни и предвидими парични потоци⁵⁹ и имат ограничен достъп до ликвидност отколкото големите предприятия. МСП, които получават плащанията си със закъснение, трябва да покриват произтичащия от забавата недостиг на ликвидност чрез краткосрочни заеми, което увеличава разходите им за финансиране. Намаляването на забавените плащания е ключов елемент за предоставяне на така необходимата ликвидност на МСП, за да инвестират в иновации или при намаляващи разходи да намаляват цените за потребителите⁶⁰.

Като част от настоящия пакет от мерки за подпомагане на МСП Комисията предлага преразглеждане на правилата при забава на плащания, като съществуващата Директива относно забавата на плащанията бъде заменена с регламент, въвеждащ задължителен максимален срок за плащане от 30 дни за всички

⁵⁹ За повече подробности вж. доклада за оценка на въздействието относно забавата на плащания, публикуван успоредно с настоящото съобщение.

⁶⁰ С оглед на тези цели Комисията наскоро започна няколко производства за установяване на неизпълнение на задължения в областта на забавените плащания https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/inf_23_1808.

търговски сделки. Така плащането на компенсаторни глоби и лихви ще бъде автоматично в случай на забава на плащане и тези нови мерки ще бъдат подкрепени със стабилна рамка за тяхното прилагане. Комисията също така ще направи по-лесно за дружествата отстояването на техните права, като постигне намаляване на тежестта и улесняване на достъпа до ефективна правна защита чрез медиация.

Изхождайки от това, че един ден закъснение се равнява на 158 милиона евро допълнителни финансови разходи за европейските дружества, новите правила имат за цел да намалят забавените плащания с 35 %. Освен това ще се съкрати значително времето, което дружествата губят в преследване на длъжниците си, което ще спести на европейските предприятия 340 милиона човекочаса, което се равнява на 8,7 млрд. евро. Освен преките парични ползи следва да се постигне по-справедливо преразпределение на ликвидността в икономиката и намаляване на зависимостта на МСП от външно финансиране.

Избраният за преразглеждането инструмент е регламент, който да отмени и замени действащата Директива относно забавата на плащания. Регламентът има многобройни предимства, по-специално що се отнася до необходимостта от обхващане на трансграничния аспект на забавените плащания. Той позволява въвеждането на едни и същи решения в целия ЕС по отношение на ключовите аспекти, като например максималния срок за плащане и процедурите за проверка, лихвения процент за забава и размера на фиксираната компенсаторна глоба. Същевременно на държавите членки ще бъде позволено да приемат по-строги разпоредби относно някои аспекти.

Комисията:

- **Действие 10:** ще предложи нов регламент относно забавата на плащания с цел борба с това явление при търговските сделки.

3.2.2 Оползотворяване на пълния потенциал на програмите на ЕС за МСП

Очаква се до 2027 г. подкрепата за МСП по програмите на ЕС за финансиране да достигне над 200 млрд. евро⁶¹, което означава, че МСП имат достъп до широк спектър от финансова помощ. За преодоляване на все по-големите трудности за МСП при достъпа до финансиране⁶² са въведени няколко мерки, на първо място компонента

⁶¹ Тука се включва финансирането за МСП чрез следните инструменти (по оценки на службите на Комисията): InvestEU (6,9 млрд. евро от специалния компонент за МСП и още 0,82 млрд. евро чрез компонента за политиката за социални инвестиции и умения), Механизъм за възстановяване и устойчивост (МВУ) (45,2 млрд. евро), ЕСИ (10 млрд. евро), Cassini (0,7 млрд. евро), стълб за МСП в рамките на програмата за единния пазар (1 милиард евро), Фонд за МСП в областта на интелектуалната собственост (0,08 млрд. евро), програма „Цифрова Европа“ (0,7 млрд. евро), Европейски фонд за отбрана (над 0,2 млрд. евро), Европейска космическа програма (1 милиард евро), „Сигурна свързаност — IRIS2“ (0,72 млрд. евро), „Хоризонт Европа“ (15 млрд. евро), Фонд за справедлив преход (4,8 млрд. евро), „Творческа Европа“ (2,3 млрд. евро), Европейски фонд за регионално развитие (38,71 млрд. евро), инвестиционни инициативи в отговор на коронавируса в рамките на политиката на сближаване и REACT-EU (22 млрд. евро), Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (30 млрд. евро), Кохезионен фонд (0,05 млрд. евро), ЕФМДРА (2,52 млрд. евро), програма LIFE (0,13 млрд. евро), Механизъм за свързване (0,2 млрд. евро), Фонд за иновации (0,17 млрд. евро), Европейски социален фонд + (0,82 млрд. евро).

⁶² От различните финансови инструменти, налични за МСП по време на предходната многогодишна финансова рамка (периода 2014—2020 г.), само Механизмът за гарантиране на заеми по COSME

за МСП на програмата InvestEU⁶³, който осигурява по-добър достъп до финансиране за МСП при по-благоприятни условия. Компонентът за МСП помага на МСП също да преминат към устойчиви бизнес практики и финансира стартиращи предприятия, разработващи нови технологии за устойчивост.

Ролята на компонента на InvestEU за МСП по отношение на предоставянето на дългови и дялови инструменти за подкрепа на европейските МСП през следващите години ще бъде значителна. Банките, гарантиращите институции и другите финансови посредници проявиха забележително ниво на търсене при кандидатстването пред Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ), което трикратно надхвърли общия капацитет, предвиден за гаранции за периода 2021—2027 г. Пазарното търсене на капиталови инвестиции вече достигна пълния обем на капацитета за периода 2021—2027 г. в много тематични области, включително чистите технологии, науките за живота и цифровата трансформация, както и социалното предприемачество. Очаква се този прекомерно висок брой заявления, подадени по компонента на InvestEU за МСП да попречи на ЕИФ да сключва нови споразумения за гаранции с финансови посредници, считано от 2025 г., тъй като дотогава средствата, предназначени за гаранции, ще бъдат изцяло изчерпани.

Комисията предложи като част от платформата „Стратегически технологии за Европа“ (STEP)⁶⁴ да бъде увеличена гаранцията на ЕС с 7,5 млрд. евро чрез специален компонент на InvestEU за STEP. След като STEP бъде одобрена от съзаконодателите, Комисията ще се стреми към бързо усвояване на допълнителните ресурси, отпуснати за InvestEU, в полза на МСП.

Държавите членки могат да играят ключова роля, като разпределят допълнителни ресурси за InvestEU от Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) или от националните бюджети или като използват съществуващите възможности за прехвърляне в рамките на фондовете със споделено управление, за да стимулират инвестициите на своя територия.

В контекста на предложението за STEP Комисията представи няколко начина, които да улеснят държавите членки при използването на тези средства и да увеличат размера на подкрепяното по InvestEU финансиране за МСП, като за целта по-специално изясни аспектите, свързани с държавната помощ, по отношение на всяко прехвърляне на ресурси и прилагането на аспектите, свързани с принципа за ненанасяне на значителни вреди⁶⁵.

Когато държава членка реши да задели ресурси за компонент „Държави членки“ на InvestEU, за да изпълнява съществуващ финансов продукт на InvestEU, разработен за компонент „ЕС“ от международна финансова институция като партньор в изпълнението — например групата на ЕИБ или Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР), това само по себе си не означава, че се предоставя държавна помощ,

мобилизира финансиране в размер на 68 млрд. евро за близо 900 000 МСП, което спомогна да се създадат или запазят над 4 милиона работни места.

⁶³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/investeu/investeu-fund-sme-window_bg.

⁶⁴ COM (2023) 335 final.

⁶⁵ Чрез изменение на техническите насоки относно прилагането на принципа за ненанасяне на значителни вреди съгласно Регламент (ЕС) 2021/241. Така ще се улесни и разпределянето на ресурси за InvestEU от МВУ.

както е обяснено по-подробно от Комисията в предложението за STEP⁶⁶. Поради това такива възможни прехвърляния на ресурси (от споделено управление, МВУ или националните бюджети) са бърз, лесен и незадължителен механизъм, който е на разположение на държавите членки за насочване на така необходимото финансиране към МСП без допълнителна тежест за отчитане, извън изискваната от InvestEU. Към днешна дата редица държави членки са се възползвали от тази възможност за прехвърляне. Предвид голямото търсене на пазара държавите членки, които все още не са дали своя принос, се насърчават да го направят чрез компонента „Държави членки“ на InvestEU и така да подкрепят прилагането на финансови продукти за МСП на своя територия. Комисията ще следи напредъка в изпълнението в рамките на компонента за МСП заедно с мрежата от представители на МСП.

Освен това държавите членки и регионите могат да създават финансови инструменти, съфинансирани от програми със споделено управление на ЕС, за да насочват ресурси на ЕС към различни финансови продукти, включително заеми, гаранции, собствен капитал и други механизми за поемане на риск. Такава подкрепа може пряко да помогне на МСП. За да се улесни този процес, платформата *fi-compass*⁶⁷ на Комисията предоставя ресурси, включително обща информация, насоки, практически инструменти и възможности за обучение, с които ориентира управляващите органи при използването на финансови инструменти по линия на всеки от фондовете на ЕС със споделено управление.

Комисията:

- **Действие 11:** ще насърчи държавите членки чрез съответната управленска структура на InvestEU да заделят до октомври 2023 г. допълнителни ресурси за InvestEU и да улесняват приноса от МВУ към InvestEU, като предостави допълнителни насоки относно прилагането на принципа за ненанасяне на значителни вреди.

Агенциите за експортно кредитиране (АЕК) играят основна роля в подпомагането на дружествата в международната търговия. Между агенциите за експортно кредитиране на държавите членки и финансовите инструменти на равнището на ЕС започва да се изгражда по-координиран подход, който следва да бъде допълнително укрепен. В резултат на агресивната война на Русия срещу Украйна по-голямата част от АЕК от ЕС престанаха да покриват риска за Украйна, което се отрази отрицателно върху способността на дружествата от Съюза да осъществяват износ за Украйна. Пилотен механизъм от около 300 милиона евро през 2024 г. в рамките на компонента за МСП на InvestEU ще позволи на агенциите за експортно кредитиране да възобновят дейността си по отношение на Украйна. Очаква се пилотният механизъм да подобри конкурентоспособността на европейските МСП, като установи по-тесни връзки с Украйна и така позволи да се подкрепят няколкостотин милиона евро нов износ.

⁶⁶ Това не засяга задължението финансовите инструменти и бюджетните гаранции на Съюза да бъдат в съответствие с правилата за държавна помощ съгласно член 209, параграф 2, буква в) от Финансовия регламент.

⁶⁷ <https://www.fi-compass.eu>.

Комисията:

- **Действие 12:** ще работи с ЕИФ за създаването през 2024 г. на пилотен механизъм, който да позволи на агенциите за експортно кредитиране да подкрепят МСП в търговията с Украйна.

Като част от по-широката инициатива за съюз на капиталовите пазари⁶⁸ създаването на пазари за растеж на МСП, паневропейските фондове за рисков капитал и колективното финансиране подобриха достъпа на МСП до финансиране. Неотдавнашното политическо споразумение относно европейската единна точка за достъп ще направи дружествата — големи и малки — по-видими за инвеститорите, докато преразгледаните правила за регулирането на европейските фондове за дългосрочни инвестиции и алтернативните инвестиционни фондове ще увеличат средствата на разположение на МСП. Предложението за Акта за допускането до търговия⁶⁹ има за цел да се насърчи достъпът до финансиране на публичните пазари за дружествата, включително МСП, като се намали бюрокрацията, рационализират се правилата и се предостави възможност на собствениците да запазят правомощията си за вземане на решения след регистрацията на техните дружества за борсова търговия. Високото равнище на амбиция по отношение на предложението за Акта за допускането до търговия е от ключово значение, за да се гарантира, че дружествата с висок растеж продължават да се развиват и създават работни места в ЕС. За да се осигури по-добър достъп на МСП до пазарни източници на финансиране и собствен капитал, ще бъде важно бързо да се приемат законодателните предложения в рамките на Плана за действие за СКП от 2020 г. и да се проведат допълнителни обсъждания относно бъдещото развитие на СКП, по-специално в рамките на Еврогрупата.

Друг начин за подпомагане на МСП в Съюза е чрез Европейския съвет по иновациите (ЕСИ), който е водещият инструмент на ЕС за предоставяне на смесено финансиране (безвъзмездни средства и дялово или квазидялово участие) на бързоразвиващи се стартиращи предприятия и МСП, насочени към водещи до пробив иновации. За такива дружества фондът на ЕСИ предоставя капиталово финансиране в размер от 0,5 милиона евро до 15 милиона евро, като мобилизира бюджет от 10 млрд. евро с цел привличане на 30—50 млрд. евро от частни инвеститори. За дружествата, които се нуждаят от последващи кръгове на финансиране или от големи инвестиционни суми, предложението на Комисията за STEP предвижда допълнителен бюджет от 2,63 млрд. евро, който следва да даде възможност на фонда на ЕСИ да осигури безпрецедентни капиталови инвестиции в размер от 15 до 50 милиона евро в технологии от стратегическо значение за Европа. Благодарение на генерирането на допълнителни частни инвестиции това може да доведе до свежа капиталова помощ в размер на 13 млрд. евро за неподходящи за банково финансиране МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация.

Комисията ще подпомогне МСП и с мерки за енергийна ефективност (вариращи от обследвания за енергийна ефективност до технологии и обучения), като предостави 10 милиона евро от програмата за единния пазар чрез мрежата „Enterprise Europe“ въз основа на открити покани за представяне на предложения.

⁶⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/ip_22_7348.

⁶⁹ COM (2022) 760 final.

3.2.3 Възлагане на обществени поръчки

По-лесният достъп до пазарите на обществени поръчки може да помогне на МСП да разгърнат своя потенциал, което ще окаже положително въздействие върху растежа и икономическото възстановяване. Съществена част от публичните инвестиции се осъществяват чрез обществените поръчки — размерът им възлиза на 14 % от БВП на ЕС. Въпреки това МСП срещат трудности при намирането на достъп до обществени поръчки. Комисията вече представи инициативи, които би трябвало да улеснят достъпа на всички дружества, включително МСП, до обществените поръчки, в т.ч. презграничните⁷⁰. Целта е да се повиши делът на МСП в обществените поръчки в съответствие с дела им в икономиката. За да се подобри участието на МСП в обществените поръчки, е важно да се насърчава използването на стандартизирани разпоредби в документацията за обществените поръчки, особено за договори с нисък риск или с ниска стойност и така да се улесняват МСП при работа с тръжните документи. Следва да се насърчават практиките, които засилват участието на МСП, като например използването на критерии, подходящи за МСП (по-благоприятни финансови квалификации и условия за плащане).

Комисията:

- **Действие 13:** ще насърчава използването на стандартизирани разпоредби и условия, подходящи за МСП, за да се активизира участието на МСП в обществените поръчки.

3.2.4 Улесняване на достъпа на МСП до финансиране за устойчиво развитие

МСП играят важна роля за това Европа да постигне своите цели за неутралност по отношение на климата и останалите си екологични цели⁷¹. Именно затова осигуряването на финансиране за техния преход към устойчивост и за същевременното минимизиране на административната тежест е от ключово значение. За да реализират пълния си потенциал за преминаване към устойчива икономика, МСП се нуждаят по-специално от: 1) опростена и стандартизирана рамка за отчитане по въпроси от екологичен, социален и управленски характер; и 2) финансови институции, които ги подкрепят в усилията им за преход към устойчива стопанска дейност.

Въпреки вече въведените мерки за посрещане на техните нужди⁷² за МСП все още е трудно да получат финансиране за своите екологични проекти. С изключение на

⁷⁰ COM (2017) 572 final. През 2020 г. и 2021 г. Комисията публикува две проучвания относно участието на МСП в обществени поръчки: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/eec8227c-ecc4-11ea-b3c6-01aa75ed71a1> и <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/46111/attachments/1/translations/en/renditions/native>. През 2023 г. бяха публикувани две брошури за насърчаване на участието на стартиращи предприятия в обществените поръчки: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/54254>, <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/54276>.

⁷¹ Activity Report 2023 of the OECD Platform on Financing SMEs for Sustainability (Доклад за дейността на Платформата на ОИСП от 2023 г. за финансиране на МСП за устойчивост), стр. 6, <https://www.oecd.org/cfe/smes/SME%20activity-report-2023.pdf>.

⁷² Последно чрез съобщението на Комисията „Рамка за финансиране за устойчиво развитие, която функционира на практика“ от юни 2023 г., COM (2023) 317 final, в което по-специално се призовава за универсалност, използваемост и пропорционалност на такава рамка, за да се даде възможност на МСП да набират финансиране за своя преход към устойчивост.

МСП, чиито ценни книжа са допуснати до търговия на регулиран пазар, МСП формално не са длъжни да спазват изискванията на уредбата на ЕС за финансиране за устойчиво развитие. Комисията обаче е наясно, че тези МСП са изправени пред все повече искания за информация относно устойчивостта им от страна на техните финансови партньори и партньори по веригата за създаване на стойност, често в нестандартизиран формат. Поради това Комисията приема сериозно опасенията на МСП във връзка с „верижния“ ефект, който може да имат новите правила относно отчитането във връзка с устойчивостта.

Комисията предприема действия в отговор на тези опасения. На първо място Комисията насърчи⁷³ големите корпоративни и финансови посредници да прилагат принципа на пропорционалност, когато работят с МСП, и да проявяват умереност, когато изискват информация от своите партньори във веригата за създаване на стойност, когато те са МСП. Тя предложи и конкретни насоки, включително инструменти, които МСП могат да използват доброволно за достъп до финансиране на прехода.

Европейската консултативна група за финансова отчетност (ЕКГФО) е в процес на разработка на опростени стандарти за отчитане за МСП, чиито ценни книжа са допуснати до търговия на регулиран пазар. Комисията ще има грижата тези стандарти за МСП, регистрирани на фондовата борса, да са пропорционални. Стандартите ще ограничат информацията, която регистрираните на фондовата борса МСП, попадащи в обхвата на ДОПУ, трябва да докладват. Те също така ще поставят законово ограничение на информацията, която съгласно европейските стандарти за отчитане във връзка с устойчивостта големите дружества могат да изискват от МСП в своята верига за създаване на стойност, и по този начин ще ограничат „верижния“ ефект. Това е важна предпазна мярка по ДОПУ, целяща да се ограничи непрякото въздействие върху МСП на изискванията за отчитане по веригата за създаване на стойност, наложени на големите предприятия. В рамките на водените в момента преговори по Директивата относно дължимата грижа на дружествата във връзка с устойчивостта Комисията ще се стреми да гарантира, че тези гаранции се осигуряват и в този контекст. Освен това ЕКГФО ще разработи доброволен стандарт за МСП, чиито ценни книжа не се търгуват на регулиран пазар. МСП могат да го използват, за да стандартизират информацията за устойчивостта, която желаят да докладват, за да си създават по-добри възможности за получаване на зелено финансиране и по този начин да улесняват прехода си към устойчива икономика.

Лесните за използване инструменти, информацията и обмена на знания в сътрудничество със заинтересованите страни от промишлеността ще помогнат на МСП да се ориентират в европейската уредба на финансирането за устойчиво развитие. Опростените подходи, разработени заедно с Платформата за финансиране за устойчиво развитие, следва по-специално да позволят на МСП, чиито ценни книжа не се търгуват на регулиран пазар, да се възползват от използването на таксономията.

Освен това финансовите институции трябва да подкрепят МСП в усилията им за преход към устойчива стопанска дейност. Това изисква по-добро интегриране на зеленото финансиране за МСП в бизнес моделите на банките. За да се подобри

⁷³ Препоръка (ЕС) 2023/1425 на Комисията за улесняване на финансирането на прехода към устойчива икономика

използването на зелените заеми, е необходимо те да се дефинират като понятие и на равнището на ЕС да се определят стандарти за тях. Включването на такива заеми за МСП в числителя на отношението на екосяобразните активи следва например да даде повече видимост на екологосъобразното кредитиране на МСП и да насърчи финансовите институции да предоставят устойчиво финансиране на МСП.

Въз основа на резултатите от различни проучвания относно МСП и отчитането по таксономията/финансирането за устойчиво развитие, които провежда в момента, Комисията:

- **Действие 14:** ще гарантира, че МСП разполагат с проста и стандартизирана рамка за отчитане по въпроси от екологичен, социален и управленски характер, като се ограничи рискът изискванията за оповестяване да преминат „верижно“ към МСП, които не са регистрирани на фондовата борса, във веригата за създаване на стойност на предприятията, попадащи в обхвата на ДОПУ, и като се гарантира бързото прилагане на доброволни стандарти за МСП, които не са регистрирани на фондовата борса.
- **Действие 15:** ще насърчава финансовите институции да включват зеленото финансиране на МСП в своите бизнес модели, като
 - а. работи за изготвяне на стандарт или определение за зелени заеми, по-специално за МСП, въз основа на очакваните препоръки от страна на Европейския банков орган⁷⁴;
 - б. направи оценка на благоприятна за МСП адаптация на отношението на екосяобразните активи, която да бъде взета предвид при бъдеща актуализация на Делегирания акт относно оповестяването по таксономията.

3.3 Осигуряване на достъп до квалифициран персонал

Начинът, по който МСП и техните работници се учат, участват в живота на обществото и провеждат всекидневната си дейност, се променя успоредно с технологичното развитие и глобалните и демографските предизвикателства. МСП се нуждаят от достъп до квалифицирана работна сила, за да се справят с тези промени и да гарантират своята устойчивост, като същевременно допринасят за обществото, производителността и иновациите.

Комисията доразвива Европейската програма за уменията⁷⁵, за да помогне на държавите членки да гарантират, че 60 % от всички възрастни в трудоспособна възраст участват в програми за обучение всяка година в съответствие с целта, определена в плана за действие по Европейския стълб на социалните права⁷⁶. Европейската година на уменията и безпрецедентните финансови ресурси на ЕС, налични за развитие на умения през програмния период 2021—27 г. на МФР, по-специално приблизително 65 млрд. евро от Механизма за възстановяване и устойчивост и Европейския социален фонд +, също са уникална възможност за ускоряване на действията, които могат да бъдат от

⁷⁴ Вж. Поканата на Комисията за предоставяне на становище относно зелените заеми и ипотечи, отправена към ЕБО, ноември 2022 г.:

⁷⁵ COM (2020) 274 final.

⁷⁶ План за действие на Европейския стълб на социалните права, одобрен от държавните и правителствените ръководители през 2020 г., <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1607&langId=bg>.

полза за достъпа на МСП до набор от задълбочени и разнообразни умения, като например предложенията относно цифровото образование и цифровите умения⁷⁷. В този смисъл пилотният проект за Европейски сертификат за цифрови умения⁷⁸, в сътрудничество с държавите членки и заинтересованите страни, ще допринесе за повишаване на прозрачността и признаването на цифровите умения и ще улесни достъпа на МСП до талантите, от които се нуждаят за цифровия преход.

Като част от модернизацията на системите за професионално образование и обучение (ПОО)⁷⁹ Съюзът също така подкрепя центрове за високи постижения в областта на професионалното образование и обучение⁸⁰, с цел развитие на местни „екосистеми от умения“ — от авангардно производство до изкуствен интелект, водни технологии и екологизиране на градовете. Те работят в тясно сътрудничество с предприятията, включително МСП, и допринасят за регионалното развитие, предприемачеството, иновациите и стратегиите за интелигентна специализация. Европейският алианс за професионална подготовка подкрепя популяризирането на повече и по-добри възможности за чиракуване в целия Съюз като ефективна учебна пътека за привличане на квалифицираните работници, от които се нуждаят предприятията и по-специално МСП.

В рамките на Европейския пакт за уменията⁸¹ 18 широкомащабни партньорства в областта на уменията, обхващащи всички отраслови екосистеми, работят за установяване на потребностите от умения и за въвеждане на обучение в предприятията и техните вериги на доставки с цел повишаване на квалификацията и преквалификация на 10 милиона работници до 2030 г. МСП участват активно във всички широкомащабни партньорства като индивидуални членове и индиректно, чрез браншови мрежови организации. Обединяването с други участници, като социални партньори, и мрежите в рамките на широкомащабните партньорства им дава достъп до програми за обучение, учебно съдържание и материали, с които в друг случай те често не биха разполагали предвид ограничения си размер и ресурси.

Мрежата „Enterprise Europe“ играе важна роля за предоставянето на обучение на МСП, което да им помогне да изпълнят новите изисквания, да се възползват от възможностите на мерки като Законодателния акт за промишлеността с нулеви нетни емисии или Законодателния акт за суровините от критично значение и да посрещнат промените във връзка със Зеления пакт и законодателството в областта на устойчивостта, например по Директивата относно дължимата грижа на дружествата във връзка с устойчивостта.

Предприемаческите умения са от ключово значение, за да могат съществуващите предприемачи да разширяват своя бизнес и за да се насърчават повече хора да се

⁷⁷ COM (2023) 205 final и COM (2023) 206 final.

⁷⁸ <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan/action-9?>

⁷⁹ Препоръка 2020/C 417/01 на Съвета.

⁸⁰ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1501>.

⁸¹ Пактът също така насърчава партньорствата на регионално равнище в подкрепа на повишаването на квалификацията и преквалификацията на работната сила, включително на тази в МСП. Според резултатите от проучването от стартирането му през 2020 г. съгласуваните усилия на членовете на пакта са достигнали приблизително до два милиона души. Освен това членовете са направили обща инвестиция от близо 160 милиона евро в дейности за повишаване на квалификацията и преквалификация. https://pact-for-skills.ec.europa.eu/index_bg.

посветят на предприемаческа дейност. За да насърчи жените да стават предприемачи, Комисията провежда дейности за повишаване на осведомеността, съчетани с обучение и наставничество и подобрява достъпа на жените предприемачи до финансиране и бизнес мрежи. Например „Еразъм за млади предприемачи“⁸² подпомогна повече от 9000 жени предприемачи, а Women TechEU⁸³ предложи бюджет от над 10 милиона евро за финансиране на дружества, учредени от жени. За да се отключи пълният предприемачески потенциал на жените, младите хора и групите, изложени на риск от изключване, обаче трябва да се направи още.

На последно място, процедурите за МСП трябва да станат по-лесни също, за да могат те да привличат таланти от чужбина. По-късно през годината Комисията ще предложи пакет за максимално използване на потенциала на мобилността на таланти, който ще включва законодателно предложение за създаване на резерв на ЕС от таланти и инициатива за работа с държавите членки за улесняване на по-бързото признаване на професионалните квалификации на граждани на трети държави, включително чрез партньорства с трети държави, с цел по-добро запълване на работните места и постигане на съответствие между търсенето и предлагането на работни места.

Комисията:

- **Действие 16:** ще представи до четвъртото тримесечие на 2023 г. предложение за създаване на резерв на ЕС от таланти и инициатива за подобряване на признаването на квалификациите и уменията на гражданите на трети държави, който да спомогне за преодоляване на недостига на умения на пазара на труда в ЕС.
- **Действие 17:** ще работи чрез кампании за повишаване на осведомеността, наставничество и обучение с групи, чийто неизползван предприемачески потенциал остава висок — жени, млади хора и хора с увреждания.

3.4 Подкрепа за МСП през целия им стопански жизнен цикъл

3.4.1 Начало на стопанска дейност

След преразглеждането на Законодателния акт за малкия бизнес в Европа⁸⁴ Комисията работи с държавите членки за намаляване на времето, необходимо за създаване на нови предприятия. Инициативата за подкрепа на стартиращи и разрастващи се предприятия от 2016 г.⁸⁵ включваше редица действия, които да повишат привлекателността на създаването на предприятия в Европа и разширяването на дейността им. Комисията също така насърчава държавите членки да стимулират създаването на стартиращи предприятия чрез прилагане на принципите и най-добрите практики, очертани в декларацията относно стандарта на ЕС за национални схеми за високи постижения в областта на стартиращите предприятия⁸⁶, като например:

⁸² <https://www.erasmus-entrepreneurs.eu/>.

⁸³ https://eisma.ec.europa.eu/programmes/european-innovation-ecosystems/women-techeu_en.

⁸⁴ COM (2011) 78 final.

⁸⁵ COM (2016) 733 final.

⁸⁶ <https://startupnationsstandard.eu/files/SNS-declaration.pdf>.

- улесняване на създаването на нови правни субекти за стартиращите предприятия, както онлайн, така и офлайн, за минимален срок и при минимални разходи, като включително се предостави възможност за подаване онлайн на административни документи за регистрирането на стартиращо предприятие или дъщерно дружество в други държави членки⁸⁷;
- осигуряване на бърза процедура за създаване на нови предприятия (включително информационно бюро за помощ за достъп до пазари) чрез онлайн платформа за обслужване на едно гише, където се предоставя пълна информация относно националните административни изисквания и възможности за финансиране и която е свързана с единната цифрова платформа;
- подкрепа за многообразието и приобщаването, включително в съответствие с плана за действие за социалната икономика⁸⁸.

3.4.2 Разрастване на дейността

Мерките в настоящото съобщение ще позволят на МСП да се конкурират и да се разрастват. Понастоящем МСП се определят като дружества с по-малко от 250 служители, които освен това имат годишен оборот до 50 милиона евро или балансова стойност на активите до 43 милиона евро. Тези прагове бяха установени през 2003 г. Въпреки че двадесет години по-късно по-голямата част от дружествата продължават да попадат в определението за МСП, за някои дружества определението „омалжава“ и те се превръщат в т.нар. дружества със средна пазарна капитализация.

През 2021 г. Комисията направи оценка на определението за МСП и стигна до заключението, че то продължава да е актуално (средният оборот на МСП от ЕС остава доста под прага)⁸⁹. Тази оценка беше извършена въз основа на данни от 2018 г. и не можа да отчете въздействието на пандемията, войната в Украйна и енергийната криза, които междувременно разклатиха икономиката на ЕС и по-специално доведоха до значително повишаване на инфлацията, която впоследствие започна да намалява, но бавно. Освен това, с оглед на настоящите и бъдещите икономически предизвикателства — от цифровизацията до демографските промени — може да е целесъобразно да се отдаде по-голямо признание на повишаването на производителността през последните две десетилетия и те да се вземат предвид при определянето на горните граници, приложими за получаване на статут на МСП.

В оценката от 2021 г. беше призната и необходимостта да се „разглеждат предизвикателствата, пред които са изправени дружествата, след като са „израснали“ етапа на МСП⁹⁰. Например, ако ползите от различните мерки в подкрепа на МСП отпаднат, когато дадено разрастващо се дружество надскочи един от параметрите, това може да доведе до феномена, познат като „ефект на прага“.

Неотдавнашно проучване на Комисията разкри съществената роля на дружествата със средна пазарна капитализация в икономиката на ЕС⁹¹: малките

⁸⁷ В съответствие с Директива (ЕС) 2019/1151 и предложението COM (2023) 177 final.

⁸⁸ COM (2021) 778 final.

⁸⁹ Последна оценка COM SWD (2021) 280 final.

⁹⁰ SWD (2021) 280 final.

⁹¹ Study to map, measure and portray the EU mid-cap landscape, 2022 (Проучване за картографиране, измерване и представяне на средата със средна пазарна капитализация в ЕС, 2022 г.,)

(250—499 служители) и големите дружества със средна капитализация (500—1499 служители), взети заедно, представляват над 13 % от общата заетост в европейския нефинансов бизнес сектор. Делът на дружествата със средна пазарна капитализация е особено висок в отрасловите екосистеми, които са от ключово значение за конкурентоспособността и технологичния суверенитет на Съюза: електроника, авиокосмическа и отбранителна промишленост, енергетика, енергоемки отрасли и здравеопазване.

За да се подпомогне процесът на динамичен растеж при тях и да се преодолее недостигът на финансиране, съществуват различни одобрени от Европейската комисия схеми за рисково финансиране и за разрастване. Насоките относно държавната помощ за насърчаване на инвестициите в рисково финансиране съдържат определение за малки дружества със средна пазарна капитализация и позволяват при определени условия за тези дружества да се предоставя подкрепа. Комисията също така дава възможност на държавите членки да подкрепят дружествата със средна пазарна капитализация по Временната рамка за държавна помощ при кризи и преход⁹² или по преразгледания Общ регламент за групово освобождаване⁹³.

Малките дружества със средна пазарна капитализация обикновено имат по-бърз растеж, по-иновативни са и се справят по-добре с цифровизацията, отколкото МСП, но въпреки това са изправени пред определени предизвикателства като липсата на квалифицирани служители или административната тежест. Статистическите данни за малките дружества със средна пазарна капитализация са ограничени; няма и съгласуван подход за оказване подкрепа на растежа на малките дружества със средна пазарна капитализация.

Комисията:

- **Действие 18:** ще обърне внимание на нуждите на дружествата, които надхвърлят праговете на определението за МСП, както и на по-широкия спектър от малки дружества със средна пазарна капитализация и **до края на 2023 г.:**
 - а. ще анализира въздействието на високата инфлация и на по-дългосрочните увеличения на производителността, както и взаимодействието с евентуални допълнителни мерки за дружествата със средна пазарна капитализация, за да увеличи — където това е обосновано — финансовите прагове в настоящото определение за МСП;
 - б. разработи хармонизирано определение за малки дружества със средна пазарна капитализация;
 - в. след това ще предприеме необходимите действия, за да отрази преработеното определение за МСП в съответните законодателни актове и
 - г. да изгради масив от данни въз основа на определението за малки дружества със средна пазарна капитализация и да оцени възможните мерки за подпомагане на тези дружества и техния растеж (включително евентуално прилагане под адаптирана форма на определени мерки в полза на МСП).

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ad5fdad5-6a33-11ed-b14f-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-277396461>.

⁹² COM (2023) 1711.

⁹³ Регламент (ЕС) 2023/1315 на Комисията

3.4.3 Прехвърляне на предприятието, предотвратяване на неплатежоспособността и възможност за втори шанс на предприемачите

Успешните прехвърляния на предприятия са от полза за икономиката на Европа и нейната социалната тъкан, защото така се избягва загубата на работни места и се запазва стопанската дейност. Препоръката на Комисията относно прехвърлянето на предприятия, в която се разглеждат ключови правни, фискални и административни аспекти на прехвърлянето на предприятия, запазва своята валидност и днес⁹⁴. Комисията насърчава възприемането на най-добрите практики при прехвърлянето на предприятия, разработени в рамките на няколко финансирани от ЕС проекта⁹⁵ или от други заинтересовани страни, които работят в тази област. През 2021 г. Комисията проведе проучване, целящо да подобри доказателствената база относно прехвърлянето на предприятия⁹⁶. Освен това в предложението си за препоръка на Съвета относно рамковите условия за развитието на социалната икономика⁹⁷ Комисията препоръчва на държавите членки да осигурят благоприятна рамка за прехвърляне на предприятия към работници и служители с цел създаване на работнически кооперации. С оглед на значението на прехвърлянето на предприятия Комисията е готова да направи преглед на последните промени в държавите членки.

Европейската менторска академия за ранно предупреждение⁹⁸ ще разработи онлайн програма за обучение за ментори, благодарение на която те да могат по-добре да подкрепят дружествата, изложени на риск от несъстоятелност, и да помагат на собствениците да прехвърлят дейността си на следващото поколение.

И на последно място, тъй като приблизително 50 % от новите предприятия фалират през първите пет години от съществуването си⁹⁹, политиката на Комисията в областта на несъстоятелността подкрепя предприемачите, които са застрашени от изпадане в несъстоятелност, за да могат бързо да получат втори шанс. Директивата относно реструктурирането и несъстоятелността има за цел да се предотврати изпадането в несъстоятелност и да се помага на предприятията в несъстоятелност да стъпят отново на крака. До средата на 2026 г. Комисията ще представи доклад за прилагането и въздействието на разпоредбите на директивата. Освен това през 2022 г., като част от съюза на капиталовите пазари, Комисията предложи Директива за хармонизиране на някои аспекти на правото в областта на несъстоятелността¹⁰⁰. Най-иновативната ѝ характеристика е свързана с въвеждането на опростена, бърза и икономически ефективна процедура по ликвидация на микропредприятия. Комисията призовава съзакондателя спешно да постигне напредък по това предложение. Това е от решаващо значение, за да се гарантират по-ефективни

⁹⁴ COM 94/1069/EO. По-специално Комисията предложи целенасочени данъчни стимули, като например условно намаляване на данъците върху наследството и даренията при наследяване в семейството, условно разсрочване на данъци или данъчни облекчения за реинвестиране, или специални данъчни стимули за насърчаване на прехвърлянето на дружествата на работниците и служителите — с цел да се гарантира, че данъците върху прехвърлянето не застрашават оцеляването на предприятието.

⁹⁵ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/supporting-entrepreneurship/transfer-businesses_en.

⁹⁶ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fdcae129-69bb-11eb-aeb5-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-190448642>.

⁹⁷ COM (2023) 316 final.

⁹⁸ <https://www.earlywarningeurope.eu/mentor-academy>.

⁹⁹ COM (2012) 795 final.

¹⁰⁰ COM (2022) 702 final.

производства по несъстоятелност, а оттам и по-голям брой трансгранични инвестиции, включително за МСП.

Комисията:

- **Действие 19:** ще оцени до края на второто тримесечие на 2024 г. рамковите условия за прехвърляне на предприятия в държавите членки заедно с мрежата от представителите за МСП.

4 Заключение

Икономическата среда, с която трябва да се справят МСП, остава много несигурна. Въпреки че нивата ѝ бележат спад, инфлацията упорито присъства и ще продължи да оказва натиск върху добавената стойност и заетостта, а геополитическата несигурност ще напруга много вериги на доставки.

Освен финансовата подкрепа, включително огромните усилия от страна на Комисията, които към 2027 г. ще възлязат общо на близо 200 млрд., е необходимо да се засили подкрепата за МСП в политиките, като се доразвият действията, предложени в настоящото съобщение. Централни за всички тях са трите основни оперативни предизвикателства пред МСП — административна тежест, финансиране и умения, като целта е да се постигнат много конкретни цели: осигуряване на благоприятна регулаторна рамка, намаляване на изискванията за отчитане, опростяване на данъците, стимулиране на ликвидността, подобряване на достъпа до финансиране, предоставяне на подходящите умения на МСП и подкрепа за тях през целия им жизнен цикъл.

Както се припомня в стратегията на Комисията за МСП¹⁰¹, ефективната помощ и подкрепа за МСП зависят от съгласувани усилия и сплотено партньорство между всички участници — институциите на ЕС, националните, регионалните и местните органи, МСП, големите дружества, социалните партньори, гражданското общество и инвеститорите. Комисията приканва държавите членки да прилагат по-специално принципа „Мисли първо за малките!“ на национално, регионално и местно равнище.

Що се отнася до Комисията, ще бъдат задействани всички възможни лостове, за да може дейността на МСП да се улесни и те да разполагат с повече яснота. В основата на възприетия от Комисията подход са предоставянето на краткосрочна помощ, полагането на основите на дългосрочна конкурентоспособност и устойчивост и стимулирането на справедлива и благоприятна за МСП бизнес среда.

¹⁰¹ COM (2020) 103 final.